

A BIZOTTSÁG 1286/2011/EU RENDELETE**(2011. december 9.)****a tengeri balesetek és események kivizsgálására szolgáló, a 2009/18/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (4) bekezdése szerint kidolgozott közös módszertan elfogadásáról****(EGT-vonatkozású szöveg)**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a tengeri szállítási ágazatban bekövetkező balesetek kivizsgálására irányadó alapelvek megállapításáról, valamint az 1999/35/EK tanácsi és a 2002/59/EK Európai Parlamenti és Tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2009. április 23-i 2009/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾, és különösen annak 5. cikke (4) bekezdésére,

mivel:

- (1) A 2009/18/EK irányelv előírja a Bizottság számára a biztonsági vizsgálatot végző vizsgálati szervek által követhető, a tengeri szállítási ágazatban bekövetkező balesetek és események kivizsgálására szolgáló közös módszertan elfogadását.
- (2) A tengeri balesetek és események kivizsgálására szolgáló közös módszertannak a vizsgálatok magas színvonalának biztosítása érdekében a 2009/18/EK irányelvvvel összhangban végzett valamennyi vizsgálatra vonatkozó közös előírásokat kell tartalmaznia.

(3) A közös módszertan által meghatározott általános szabályokat a tagállamok vizsgálatot végző szerveinek közvetlenül kell használniuk.

(4) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a tengeri közlekedés biztonságával és a hajókról történő szennyezés megelőzésével foglalkozó bizottság véleményével ⁽²⁾,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A tengeri balesetek és események kivizsgálására szolgáló, a 2009/18/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (4) bekezdése szerinti közös módszertan a rendelet mellékletében található.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2011. december 9-én.

a Bizottság részéről

az elnök

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ HL L 131., 2009.5.28., 114. o.

⁽²⁾ HL L 324., 2002.11.29., 1. o.

MELLÉKLET

A TENGERI BALESETEK ÉS ESEMÉNYEK KIVIZSGÁLÁSÁRA SZOLGÁLÓ KÖZÖS MÓDSZERTAN**A. CÉL, ALKALMAZÁSI KÖR ÉS ALKALMAZÁS**

A tengeri balesetek biztonsági kivizsgálásának célja a balesetek és események jövőbeni előfordulási kockázatának és a komoly következményeknek (emberi áldozatok, hajók elvesztése és a tengeri környezet szennyezése) a csökkentése.

E dokumentum célja, hogy közös módszertant biztosítson a tagállamok vizsgálati szervei számára a 2009/18/EK irányelvvel összhangban végzett tengeri biztonsági vizsgálatokra vonatkozóan. A dokumentum a 2009/18/EK irányelv alkalmazási körén és fogalom meghatározásain alapul, és figyelembe veszi az irányelvben említett IMO-jogszereket.

A módszertan célja közös elvi megközelítés kidolgozása az irányelvvel összhangban végzett minden vizsgálatra vonatkozóan, valamint az eredményes biztonsági vizsgálatok jellemzőinek felvázolása. Ez nem egy ellenőrző lista. A vizsgálóbiztosoknak minden esetben a szakmai tapasztalataik és ismereteik alapján kell mérlegelniük a körülményeket.

Ezáltal a közös módszertan alkalmazásával és az objektív és szisztematikus vizsgálati megközelítéssel a vizsgálati szervek megfelelően tudják levonni az egyes balesetek tanulságait, ezzel is javítva a tengeri biztonságot.

A tengeri balesetek és események okainak megfelelő azonosítása gyors és módszeres vizsgálatot követel, amely túllép a közvetlen bizonyítékon és olyan, a bekövetkezett eseményt kiváltó körülményeket keres, amelyek a jövőben is hasonló következményekkel járhatnak. A vizsgálatot ezért nem pusztán a közvetlen okok, hanem a szabályozástól a vonatkozó szakpolitikán keresztül annak végrehajtásáig terjedő folyamat egészének összefüggésében felmerülő kérdések azonosítására szolgáló eszközként kell tekinteni.

B. TARTALOM**1. Operatív készenlét**

1.1. Minden vizsgálati szerv előre meghatározott tervvel rendelkezik annak érdekében, hogy a bejelentés fogadása után és a vizsgálat kezdeményezése során a vonatkozó/előzetes információk, felkészültség vagy ismeretek hiánya ne okozzon szükségtelen késedelmet. A készülségi terv biztosítja az erőforrások és eljárások lehetőség szerint azonnali rendelkezésre állását a követelmények teljesítése érdekében, beleértve az elegendő számú, megfelelően képzett vizsgálóbiztos és a szükséges nemzeti és nemzetközi koordinációt, hogy az első intézkedéseket a baleset vagy esemény első bejelentése után sürgősen meg lehessen tenni.

1.2. Intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy a balesettel és eseménnyel kapcsolatos bejelentéseket a balesetet kivizsgáló szerv a nap huszonnégy órájában azonnal fogadni tudja.

2. Előzetes helyzetértékelés és reakció

2.1. A bejelentés fogadása után a vizsgálati szerv kiértékeli a helyzetet. Az előzetes értékelés kritikus fontosságú a vizsgálati szervek számára a helyzet lehető leggyorsabban történő áttekintése, az esetleges bizonyítékvesztés kockázatának mérséklése, valamint a megfelelő intézkedésről való döntéshez szükséges információk körének meghatározása érdekében.

2.2. Ez az értékelés a lehetőségekhez mérten tartalmazza a következő megfontolásokat:

- az események egészének áttekintése,
- kulcsfontosságú intézkedések ütemezése,
- az érintett személyzet, valamint
- az esemény kategóriája.

A 2009/18/EK irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében felsoroltakon kívül többek között az alábbi tényezőket is figyelembe lehet venni annak eldöntésekor, hogy mely nem nagyon súlyos baleseteket és eseményeket vizsgáljanak ki:

- a kivizsgálás lefolytatásának eredményeként esetlegesen létrejövő biztonsági hozzáadott-érték
- az eseményre irányuló közfigyelem

- az esemény egy azonosítható tendencia részét képezi-e
- a baleset valószínűsíthető következményei
- az egymással ütköző prioritások esetén jelenleg és esetlegesen rendelkezésre álló erőforrások, valamint a vizsgálatok terén esetlegesen felhalmozott elmaradás mértéke
- a kivizsgálás hiányából eredő kockázatok
- a személyzet és/vagy az utasok körében a fedélzeten előfordult súlyos sérülések
- környezetvédelmi szempontból érzékeny területek szennyezése
- súlyos strukturális károkat szenvedett hajók
- olyan események, amelyek fontos kikötői műveleteket akadályoznak vagy akadályozhatnak.

- 2.3. Miután megszületett a súlyos baleset, illetve egyéb tengeri baleset vagy esemény kivizsgálásáról szóló döntés, a vizsgálatot általában ugyanolyan sürgőséggel végzik el, mint egy nagyon súlyos baleset esetén.

Amennyiben vizsgálatot végeznek, a vizsgálati szerv, amennyiben lehetséges, azonnal intézkedik a bizonyítékok megőrzése, a különösen érintett felekkel történő koordináció és a vizsgálatot vezető állam kijelölése érdekében.

3. Stratégia és bizonyítékgyűjtés

- 3.1. A vizsgálatot vezető tagállam vizsgálati szerve a többi különösen érdekelt állam vizsgálati szervével folytatott szoros együttműködésben haladéktalanul stratégiát dolgoz ki a vizsgálat körére, irányultságára és ütemezésére vonatkozóan.
- 3.2. A vizsgálati szerv a vizsgálat során folyamatosan felülvizsgálja a tervet; a bizonyítékgyűjtési szakasz végére a vizsgálati szervnek a lehetőségekhez mérten gondoskodnia kell arról, hogy minden olyan területről rendelkezzen valamennyi bizonyítékokkal, amelyek befolyásolhatták a balesetet vagy eseményt.
- 3.3. A biztonsági vizsgálat hatályának és a követendő eljárásnak elégségesnek kell lennie a bizonytalanság és ellentmondások lehető legnagyobb mértékben történő eloszlításához és ahhoz, hogy megbízható logikai következtetéseket lehessen tenni a tengeri baleset vagy esemény kiváltó okára vonatkozóan.
- 3.4. A különösen érdekelt tagállamok vizsgálati szerveinek kellő időben és a lehető legnagyobb mértékben támogatniuk kell a vizsgálatot vezető tagállamot.
- 3.5. A vizsgálatot vezető vizsgálati szerv vizsgálóbiztost jelöl ki a vizsgálat elvégzésére, megfelelő erőforrásokat bocsát a rendelkezésére, valamint a lehető leghamarabb megkezdni a bizonyítékok gyűjtését, mivel egyrészt a bizonyítékok minősége idővel romlik, és ez különösen érvényes az emberi emlékezet pontosságára; másrészt tekintettel arra, hogy a tengeri balesetben vagy eseményben érintett hajókat a bizonyítékgyűjtéshez feltétlenül szükséges időnél tovább nem indokolt feltartani.
- 3.6. A vizsgálatok kezdeti szakaszában a vizsgálóbiztosok a vizsgálat lehetséges összetettségére figyelemmel a lehető legtöbb olyan bizonyítékot összegyűjtik, amelyek hozzásegíthetnek az esemény megértéséhez és okainak meghatározásához.
- 3.7. A kezdeti bejelentési szakaszban szerzett információkon túlmenően a vizsgálóbiztosok megfelelő háttér- és referenciainformációkat szereznek be. Ezek magukban foglalhatják a megfigyelő rendszerekből, forgalomirányítási rendszerekből, tengerészeti nyilvántartásokból, mentőszolgálatoktól, a szállítmányozó vállalatától és a balesetet szenvedett vízi járműből szerzett bizonyítékokat és adatokat.
- 3.8. Adott esetben a vizsgálati szerv adatbázisokat (beleértve az Európai Tengeri Balesetek Információs Platformját) és más információforrásokat kérdez le a vizsgálat tárgyát képező tengeri balesethez vagy eseményhez kapcsolódó potenciális biztonsági kérdések azonosításához.

- 3.9. A vizsgálóbiztosok, amennyiben ez megoldható, látogatást tesznek a baleset és/vagy esemény helyszínén, hogy érintetlen bizonyítékokat szerezzenek és a helyszínen előzetes benyomást szerezzen az esemény körülményeiről. Amennyiben nem lehet megőrizni a helyszín eredeti állapotát, lehetőség szerint gondoskodni kell a helyszín megfelelő dokumentációjáról fényképek, audiovizuális felvételek, rajzok vagy bármilyen más módszer segítségével a fontos bizonyítékok rögzítése és a körülmények későbbi rekonstruálása érdekében.
- 3.10. Amennyiben a VDR (úti adatrögzítő) van felszerelve, a vizsgálóbiztosoknak minden erőfeszítést meg kell tenniük a rajta rögzített információk megszerzéséért és megőrzéséért. Különösen arról kell idejében gondoskodniuk, hogy az adatok felülírásának megelőzése érdekében a VDR „biztosítva” legyen. Ezen túlmenően minden erőfeszítést meg kell tenniük a hajón vagy a parton található minden elektronikus forrásból származó releváns információ megszerzésére. Az esetre vonatkozó minden hozzáférhető dokumentumot, eljárást és feljegyzést felül kell vizsgálniuk az általuk megfelelőnek ítélt sorrendben.
- 3.11. Interjúkat kell szervezni a vizsgálatot vezető szerv által megfelelőnek ítélt minden tanúval. A vizsgálóbiztosok meghatározzák, hogy először mely tanúkat kívánják meghallgatni, és interjútervet dolgoznak ki. A tervnek többek között figyelembe kell vennie a fáradtságot (mind a tanúra, mind a vizsgálóbiztosra vonatkozóan), az emberi emlékezet sérülékenységét, valamint az esetleges tanúk utazási szándékát.

Potenciális tanúk többek között:

- a tengeri balesetben vagy eseményben, illetve annak következményei által közvetlenül érintett személyek
- a tengeri baleset vagy esemény szemtanúi
- a vészhelyzet elhárításában résztvevő szervek személyzete
- a vállalat dolgozói, kikötői személyzet, tervezők, szerelők és műszaki szakértők

Amennyiben egyes tanúkat nem lehetséges személyesen meghallgatni, a vizsgálatot vezető szerv lépéseket tesz a bizonyíték más módon történő megszerzésére.

Bizonyítékokat telefoninterjú során is be lehet szerezni, illetve más, képzett biztonsági vizsgálóbiztosokat lehet felkérni, hogy a tanúmehallgatást a vizsgálatot vezető állam nevében folytassák le. Ez utóbbi esetben a meghallgatást vezető személyt a vizsgálatot végző vizsgálóbiztosnak körültekintően tájékoztatnia kell. Előfordulhat, hogy számos kulcstanút több alkalommal is meg kell hallgatni.

- 3.12. Az információkat minden lehetséges esetben ellenőrizni kell. A különböző tanúk által tett nyilatkozatok ellentmondhatnak egymásnak, és az azokat alátámasztó további bizonyítékokra lehet szükség. Annak érdekében, hogy az ügyre vonatkozó minden tényt megismerjenek, a „ki, mit, mikor, hogyan és miért” általános kérdéseket kell feltenni.
- 3.13. Az emberi tényezők a legtöbb vizsgálat szerves részét képezik, ezért a biztonsági vizsgálóbiztosokat megfelelő képzésben kell részesíteni. Az emberi tényezők kivizsgálásának sikere nagyban függ az összegyűjtött információk típusától és minőségétől. Mivel minden esemény egyedi jellegű, a vizsgálati szervnek kell meghatároznia az összegyűjtendő és felülvizsgálendő adatok típusát és minőségét. Szabályként elmondható, hogy a vizsgálóbiztosnak kezdetben minden lehetséges információt be kell gyűjtenie, majd később figyelmen kívül hagyhatja a vizsgálat folyamán feleslegesnek bizonyuló adatokat.
- 3.14. Amennyiben szükséges, a vizsgálati szerv zár alá helyezhet fizikai bizonyítékokat, különösen a parton végzendő tudományos vizsgálat, ellenőrzés vagy teszt céljából. Ebben az esetben a vizsgálóbiztosoknak szem előtt kell tartaniuk, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok minősége idővel romolhat, ezért azok elszállításáról a lehető leghamarabb gondoskodniuk kell. Az eltávolítás előtt az ilyen bizonyítékokat lehetőség szerint a helyszínen le kell fényképezni. Az eltávolítást és állagmegőrzést megfelelő óvintézkedések mellett kell végezni, hogy az ne befolyásolja a vizsgálat eredményeit.
- 3.15. Szükség esetén a vizsgálati szervek az eseményhez kapcsolódóan speciális vizsgálatokat végezhetnek vagy végeztethetnek, különös tekintettel a vízi jármű és a különböző fedélzeti rendszerek és felszerelések műszaki vizsgálatára, adott esetben a megfelelő szakértők bevonásával.
- 3.16. A bizonyítékgyűjtés során a vizsgálati szerveknek törekedniük kell az esetlegesen hiányzó bizonyítékok azonosítására.

4. Elemzés

- 4.1. A bizonyítékok és kapcsolódó adatok összegyűjtése után a vizsgálatot vezető tagállam vizsgálati szerve adott esetben a többi, különösen érdekelt állammal együttműködésben elemzi azokat az ok-okozati és kiváltó tényezők azonosítása érdekében.

Ebben a tekintetben a vizsgálóbiztosok figyelembe veszik az általuk összegyűjtött bizonyítékok bizonyító erejében megfigyelhető eltéréseket és döntenek a bizonyítékok terén fennálló bizonytalanságok vagy ellentmondások feloldásának legmegfelelőbb módjáról.

- 4.2. A tengeri balesetek és események ok-okozati tényezőinek megfelelő azonosítása gyors és módszeres vizsgálatot követel, amely túllép a közvetlen bizonyítékon és olyan, a bekövetkezett eseményt kiváltó, adott esetben a tengeri baleset vagy esemény helyszínétől távol fellelhető körülményeket és feltételeket keres, amelyek a jövőben is hasonló tengeri balesetekhez vagy tengeri eseményekhez vezethetnek. A tengeri biztonsági vizsgálatoknak ezért alapvetően nemcsak a közvetlen ok-okozati tényezők azonosítására kell irányulniuk, hanem olyan körülményekre is, amelyek a működési folyamat egészében jelen vannak. Ennek megvalósításához alaposan és több lépcsőben kell elemezni az összegyűjtött bizonyítékokat.
- 4.3. Amennyiben a hiányzó információkat nem lehet pótolni, és azokat logikai extrapolációval és valószínű feltételezésekkel helyettesítik, a jelentés szövegében egyértelműen utalni kell arra, hogy extrapolációról, illetve feltételezésekről van szó. Ebben a folyamatban hasznos eszköz lehet, ha minden lehetőséget azonosítanak, majd analitikai eszközökkel jutnak el a legvalószínűbb hipotézishez.

5. Biztonsági ajánlások

- 5.1. Minden biztonsági ajánlásnak az elemzésen kell alapulnia. Az ajánlásokat azokat a szervezeteknek vagy egyéneknek kell címezni, amelyek pozíciójuknál fogva leginkább alkalmasak a helyreállítási tevékenységek végrehajtására.
- 5.2. Az ajánlások alapulhatnak biztonsági vizsgálatokon, kutatáson és absztrakt adatelemzésen is. Azok kialakítása során együttműködhetnek és konzultálhatnak a megfelelő érdekelt felekkel is, mivel azok pozíciójuknál fogva sok esetben alkalmasak a megfelelő biztonsági intézkedések azonosítására és végrehajtására. A biztonsági ajánlások tartalmával és címzettjeivel kapcsolatos végleges döntés azonban a vizsgálatot vezető vizsgálati szerv illetékességébe tartozik.
- 5.3. Amennyiben egy ok-okozati vagy kiváltó tényezőt olyan súlyosnak ítélnék meg, hogy azzal sürgősen foglalkozni kell, akkor megfelelő nyomon követési intézkedés kell hozni, például átmeneti biztonsági ajánlások formájában.
- 5.4. A címzettek általi elfogadás és végrehajtás elősegítése érdekében az ajánlásoknak a következő kritériumokat kell teljesíteniük:
 - szükséges
 - valószínűsíthetően hatékony
 - gyakorlatban megvalósítható
 - releváns
 - célzott
 - egyértelműen, tömören és közvetlenül megfogalmazott
 - Megfogalmazása lehetővé teszi, hogy korrekciós intézkedési tervek alapjául szolgáljon, és kiemeli a megszüntendő biztonsági hiányosságot.

6. Jelentések

- 6.1. A vizsgálatot vezető tagállam vizsgálati szerve a többi, különösen érdekelt állammal együttműködve jelentéstervezetet készít. A jelentéstervezet tömören és következetesen bemutatja a következtetések és ajánlások alapjául szolgáló tényeket és elemzést.
- 6.2. Amennyiben lehetséges, a jelentéstervezetet vagy annak megfelelő részeit – bizalmasan kezelve – konzultációs céllal el kell küldeni az általa esetlegesen érintett személyek és szervezetek részére. A vizsgálati szerv közzéteszi a szükség szerint módosított végleges jelentést.

7. Nyomon követés

A vizsgálati szervek megteszik a szükséges lépéseket a biztonsági ajánlásokra válaszul hozott intézkedések részletes megismerése céljából.